

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 218/2014-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. decembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť spoločnosti KAMADA, s. r. o., Obchodná 66, Bratislava, zastúpenej spoločnosťou Consilior Iuris, s. r. o., Miletičova 23, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Róbert Dupkala, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 4 R 1/2013-492 z 15. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti KAMADA, s. r. o., na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 4 R 1/2013-492 z 15. mája 2013 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 4 R 1/2013-492 z 15. mája 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

3. Spoločnosti KAMADA, s. r. o., p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 417,98 € (slovom štyristosedemnášť eur a deväťdesiatosem centov), ktoré j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť na účet spoločnosti Consilior Iuris, s. r. o., Miletičova 23, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2013 doručená sťažnosť spoločnosti KAMADA, s. r. o., Obchodná 66, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 R 1/2013-492 z 15. mája 2013.

Z predloženej sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 4 R 1/2013-477 z 28. februára 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť 7. marca 2013, povolil reštrukturalizáciu sťažovateľa, ustanovil správcu, vyzval veriteľov na prihlásenie ich pohľadávok a určil rozsah právnych úkonov sťažovateľa podliehajúcich súhlasu správcu.

V Obchodnom vestníku bol 9. apríla 2013 uverejnený oznam o zvolaní schôdze veriteľov sťažovateľa na 13. máj 2013 na účel zistenia stanovísk veriteľov prihlásených pohľadávok a voľby veriteľského výboru.

Schôdza veriteľov sťažovateľa sa konala 13. mája 2013, zúčastnili sa jej však iba dvaja veritelia oprávnení hlasovať, preto nebola uznášaniaschopná.

Na základe uvedených skutočností okresný súd uznesením č. k. 4 R 1/2013-492 z 15. mája 2013 podľa § 131 ods. 2 písm. d) zákona č. 7/2005 o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

(ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“, v citáciách aj „ZKR“) zastavil označené reštrukturalizačné konanie, začal konkurzné konanie, vyhlásil na majetok sťažovateľa konkurz, ustanovil správcu, vyzval veriteľov na prihlásenie pohľadávok, uložil správcovi povinnosť informovať o vyhlásení konkurzu známym veriteľom sťažovateľa, ktorí majú trvalé bydlisko alebo registrované sídlo v iných členských štátoch Európskej únie, a uložil správcovi povinnosť vypracovať a predložiť podrobnú písomnú správu o stave zisťovania a zabezpečovania majetku sťažovateľa ako úpadcu.

Sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu tvrdí, že po schôdzi veriteľov, ktorá nebola uznášaniaschopná, správca „*zvolal jej nové zasadnutie a to na posledný deň lehoty 16.05.2013 v súlade s ust. § 126 ods. 1) ZKR, teda tak aby sa nekonala neskôr ako 7. deň po uplynutí lehoty na popieranie pohľadávok. Správca postupoval týmto spôsobom najmä z dôvodu... záujmu... sťažovateľa na pokračovaní reštrukturalizácie, nakoľko pokračovanie v podnikaní sťažovateľa je rozhodne prijateľnejšou alternatívou pre uspokojenie všetkých veriteľov ako konkurz.*“. Ďalej sťažovateľ uvádza, že „*na schôdzi veriteľov konanej dňa 16.05.2013 sa... zúčastnili traja veritelia oprávnení na nej hlasovať. O priebehu tejto schôdze bola spísaná zápisnica, ktorú prítomní veritelia... podpísali... nakoľko sa konala bez prítomnosti povereného VSÚ vykonávajúceho dohľad nad priebehom schôdze.*“. Sťažovateľ zdôrazňuje, že na predmetnej schôdzi žiaden z veriteľov nenavrhol vyhlásenie konkurzu na majetok sťažovateľa, došlo k zvoleniu veriteľského výboru, ktorý sa následne po ukončení schôdze veriteľov aj zišiel a zvolil si svojho predsedu.

Sťažovateľ kritizuje, že okresný súd napadnutým uznesením rozhodol, hoci „*mal vedomosť o konaní nového zasadnutia schôdze... Je namieste konanie konkurzného súdu označiť za unáhlené, neprimerané a bez predchádzajúceho uváženia a posúdenia skutkových okolností ako aj aplikácie ust. § 126 ZKR a ust. § 131 ods. 2 písm. d) ZKR.*

Konkurzný súd nebral do úvahy ten fakt, že síce schôdzi zvolanej na deň 13.05.2013 absentovala uznášaniaschopnosť, ale to ešte nemusí znamenať nezáujem veriteľov o reštrukturalizáciu, keď svoju neprítomnosť jeden z veriteľov prostredníctvom svojho právneho zástupcu dodatočne ospravedlnil. Zároveň zo žiadneho z ustanovení ZKR explicitne nevyplýva, že nie je možné uskutočniť aj viacero schôdzi veriteľov v prípade,

ak tieto budú splňať zákonom vyžadované náležitosti chrániace predovšetkým postavenie veriteľov... Správca pri zvolaní nového zasadnutia schôdze veriteľov, lehoty dodržal.“.

Podľa sťažovateľa okresný súd „*pred samotným vyhlásením konkurzu mal skúmať, či sú splnené zákonné predpoklady na jeho vyhlásenie, no namiesto toho sa iba obmedzil na citovanie zákonných ustanovení ZKR, čo sťažovateľ pokladá za absolútne formalistický postup. V odôvodnení napadnutého uznesenia absentujú podrobnejšie úvahy ako aj závery súdu, z ktorých by vyplývalo, že sa aspoň okrajovo zaoberal postupom správcu v súvislosti so zvolaním nového zasadnutia schôdze v zákonnej lehote. Okresný súd... nebral do úvahy listiny predložené správcom (zápisnica schôdza veriteľov zo dňa 16.05.2013 a zápisnica z veriteľského výboru zo dňa 16.05.2013), ktoré jednoznačne mohli mať vplyv na spravodlivé posúdenie skutkového stavu vo veci pokračovania v reštrukturalizačnom konaní.*

Jednou zo zásad reštrukturalizačného konania je, aby žiaden z účastníkov nebol nespravodlivo poškodený alebo nedovoľene zvýhodnený a aby bolo dosiahnuté rýchle, hospodárne a čo najvyššie uspokojenie veriteľov. Zastavením reštrukturalizačného konania Okresný súd... zamedzil akejkoľvek negociácii veriteľov o reštrukturalizačnom pláne a možnosti ich uspokojenia vo väčšom rozsahu ako v konkurze... jednostranne vyhodnotil skutkový stav, nebral do úvahy zvolanie nového zasadnutia schôdze v zákonnej lehote a ešte pred uplynutím samotnej zákonnej lehoty na jej konanie, kedy zákon expressis verbis neupravuje, či sa má konať prvá a ďalšia schôdza, dňa 15.05.2013 vydal napadnuté uznesenie.“. V tejto súvislosti sťažovateľ namieta, že okresný súd nebral dostatočný zreteľ na účel a zmysle zákona o konkurze a reštrukturalizácii, naopak, uprednostnil doslovné znenie zákona, čím sa dopustil jednostrannosti a formalizmu v interpretácii práva. V dôsledku toho napadnuté uznesenie je aj arbitrárne a porušuje označené práva.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 218/2014-12 z 25. marca 2014 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Následne ústavný súd 15. apríla 2014 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke sťažnosti a k možnému upusteniu od ústneho pojednávania vo veci.

Okresný súd doručil 2. júna 2014 ústavnému súdu vyjadrenie, v ktorom vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti sťažovateľa. K vecnej stránke prijatej sťažnosti okresný súd citujúc § 126 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii reagoval na sťažovateľovu argumentáciu o bezvadnosti schôdze veriteľov uskutočnenej 16. mája 2013 argumentáciou, podľa ktorej *„schôdza veriteľov musí byť správcom zvolaná za kumulatívneho splnenia dvoch zákonných predpokladov, a to do 30 dní od povolenia reštrukturalizácie, a tiež tak, aby sa konala nie skôr ako druhý deň a nie neskôr ako siedmy deň od uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok.*

Schôdza veriteľov zo dňa 16.05.2013 bola síce zvolaná tak, aby sa konala nie skôr ako siedmy deň od uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok, nebola však zvolaná do 30 dní od povolenia reštrukturalizácie, a to do 08.04.2013. Vzhľadom k uvedenému... schôdza konaná dňa 16.05.2013 nebola zvolaná v súlade s ust. § 126 ods. 1 ZKR.

Navyše predmetná schôdza bola zvolaná zverejnením oznámenia v Obchodnom vestníku SR zo dňa 15.05.2013 pod č. OV 92/203, a teda v zmysle cit. ust. § 199 ods. 9 ZKR sa za deň jej zverejnenia považuje deň 16.05.2013, kedy schôdza bola aj konaná. Vzhľadom k uvedenému tak námietku Sťažovateľa o tom, že sa súd v odôvodnení uznesenia zo dňa 15.05.2013 ani okrajovo nezaoberal postupom Správcu v súvislosti so zvolaním ďalšej schôdze, považujem za nedôvodnú.“

Vo vzťahu k sťažovateľovej argumentácii, podľa ktorej zákon o konkurze a reštrukturalizácii výslovne neuvádza možnosť konania len jednej schôdze veriteľov na účel voľby veriteľského výboru, okresný súd uviedol, že *„v ZKR absentuje taktiež možnosť konať ďalšiu schôdzu veriteľov v prípade, ak schôdza veriteľov nebola uznášaniaschopná. Keďže ust. § 126 ods. 1 ZKR vyžaduje, aby schôdza veriteľov bola zvolaná do 30 dní od povolenia reštrukturalizácie, mám za to, že ZKR nepredpokladá prípadné reťazenie schôdzí veriteľov z dôvodu, že prvá schôdza nebola uznášaniaschopná, nakoľko v čase jej zákonného zvolania nie je zrejماً prípadná neuznášaniaschopnosť v čase jej konania.*

Pokiaľ ide o námietku Sťažovateľa, že napadnuté uznesenie predstavuje reštriktívne vyloženie ust. § 131 ods. 2 ZKR pojednávajúce o konverzii reštrukturalizačného konania na konanie konkurzné, uvádzam, že aj keď sa dôvody, kedy súd rozhodne o konverzii reštrukturalizačného konania, môžu účastníkom konania javiť prísne, v prípade ich existencie je sú zo ZKR povinný konverzovať príslušné reštrukturalizačné konanie. Úlohou konkurzného súdu nie je riešiť, prečo na schôdzi nie sú prítomní aspoň traja veritelia oprávnení na schôdzi veriteľov hlasovať, a teda prečo schôdza veriteľov nie je uznášaniaschopná. Veritelia boli aj v tomto prípade dostatočne v približne mesačnom predstihu oboznámení s termínom schôdze veriteľov, ktorá bola zvolaná na deň 13.05.2013, a pokiaľ mali záujem sa na nej zúčastniť mohli tak urobiť, či už osobne alebo prostredníctvom splnomocneného zástupcu. Keďže sa na schôdzi veriteľov konanej dňa 13.05.2013 zúčastnili len dvaja veritelia oprávnení na schôdzi veriteľov hlasovať, a teda schôdza nebola uznášaniaschopná, súd konverzoval reštrukturalizačné konanie na konanie konkurzné, a to uznesením, v ktorom sú citované všetky relevantné zákonné ustanovenia ZKR. “. Z uvedených dôvodov okresný súd považuje sťažnosť „za zjavne neopodstatnenú“.

Vyjadrenie okresného súdu zaslal ústavný súd 26. júna 2014 s možnosťou zaujať stanovisko, ako aj s výzvou na vyjadrenie k otázke upustenia od ústneho pojednávania v predmetnej veci.

V stanovisku doručenom ústavnému súdu 18. júla 2014 sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu vyjadril nesúhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej. Taktiež uviedol, že zotrváva na svojich dôvodoch i návrhu sformulovanom v sťažnosti. Podľa jeho názoru „z vyjadrenia... Okresného súdu Bratislava 1... nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by spochybňovali alebo vylučovali porušenie základných práv sťažovateľky“. Neskôr v podaní doručenom ústavnému súdu 5. decembra 2014 sťažovateľ vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o jeho prijatej sťažnosti.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a k čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

1. Ústavný súd už viackrát vyslovil názor (napr. I. ÚS 26/94, I. ÚS 23/06), že obsah základného práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05). A contrario, ak všeobecný súd koná v rozpore s procesno-právnymi

predpismi upravujúcimi postupy v súdnom konaní, môže dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie.

Ústavný súd taktiež k obsahu základného práva na súdnu ochranu konštatoval, že každý má právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna úprava (IV. ÚS 77/02).

2. Jadrom sporu medzi sťažovateľom a okresným súdom je výklad § 131 ods. 2 písm. d) zákona o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého súd bez návrhu jedným uznesením zastaví reštrukturalizačné konanie, začne konkurzné konanie a vyhlási na majetok dlžníka konkurz, ak zistí, že schôdza veriteľov nebola uznášaniaschopná alebo nezvolila veriteľský výbor alebo na návrh veriteľa oprávneného hlasovať sa uzniesla, aby súd vyhlásil konkurz. Na aplikácii tohto ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii totiž okresný súd založil svoje napadnuté uznesenie č. k. 4 R 1/2013-492 z 15. mája 2013.

Kým podľa názoru okresného súdu „*ZKR nepredpokladá prípadné reťazenie schôdzí veriteľov z dôvodu, že prvá schôdza nebola uzášaniaschopná, nakoľko v čase jej zákonného zvolania nie je zrejmá jej neuzášaniaschopnosť v čase jej konania*“, sťažovateľ zastáva postoj, podľa ktorého výklad § 126 ods. 1 a § 131 ods. 2 písm. d) zákona o konkurze a reštrukturalizácii uprednostnený okresným súdom „*je striktné a doslovne gramatický, konkurzný súd vôbec pri interpretácii predmetných ustanovení neuprednostnil účel a zmysel príslušných ustanovení ZKR, ktorými sú predovšetkým zabezpečenie vyššej miery uspokojenia dotknutých veriteľov a pokračovanie v podnikaní sťažovateľa ako dlžníka*“. Medzi sťažovateľom a okresným súdom teda panuje nesúlad v otázke, či v časovom úseku konkretizovanom v § 126 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii je možné uskutočniť len jednu schôdzu veriteľov alebo v prípade neschopnosti uznášať sa možno zvolať aj ďalšiu schôdzu na účel zabezpečenia uznášaniaschopnosti.

Ústavný súd v zásade nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, ich právny názor by mohol nahradiť iba v prípade, ak by tento bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný (III. ÚS 443/2012). Úlohou ústavného súdu teda nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera jej účel a význam, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

3. Zo zásady ústavne konformného výkladu vyplýva požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd (II. ÚS 148/06, m. m. napr. IV. ÚS 96/07, IV. ÚS 95/08).

Ústavný súd je toho názoru, že konverzia reštrukturalizačného konania na konkurzné konanie a následný konkurz predstavuje ústavne relevantný determinant kvality základného práva dlžníka ako účastníka reštrukturalizačného konania na súdnu ochranu. Niet pochyb, že z dvoch ťažiskových právom aprobovaných spôsobov riešenia úpadku dlžníka podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii, teda z konkurzu a reštrukturalizácie, je pre dlžníka šetrnejším práve reštrukturalizácia. Kým konkurz má likvidačný charakter, podmienkou čo i len odporúčenia reštrukturalizácie správcom je zachovanie aspoň podstatnej časti prevádzky podniku dlžníka a predpoklad väčšieho rozsahu uspokojenia veriteľov dlžníka ako v prípade vyhlásenia konkurzu [§ 109 ods. 3 písm. c) a d) zákona o konkurze a reštrukturalizácii]. Reštrukturalizácia chráni dlžníka pred veriteľmi (nepripúšťajú sa exekúcie či výkon zabezpečovacích práv; § 114 ods. 1 písm. b) a c) zákona o konkurze a reštrukturalizácii], čo však v konečnom dôsledku sleduje záujem všetkých veriteľov na vyššom rozsahu uspokojenia ich pohľadávok ako v prípade konkurzu (I. ÚS 200/2011). Nemožno teda porovnávať podobu súdnej ochrany poskytovanej dlžníkovi v procese reštrukturalizácie na jednej strane a v procese likvidačného konkurzu na strane druhej. Podoba súdnej ochrany v jednom i v druhom prípade má vlastné právne dopady na ďalšie pôsobenie dlžníka v podnikateľskom prostredí, ako aj na jeho majetkovú sféru.

Všeobecný súd je tak povinný skúmať splnenie podmienky pre využitie právomoci podľa § 131 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii so zreteľom na rozdielnosti, ktoré z každého z dvoch základných spôsobov riešenia úpadku dlžníka vyplývajú, ale aj so zreteľom na požiadavku spravodlivej rovnováhy medzi právom chránenými záujmami dlžníka a právom chránenými záujmami jeho veriteľov (m. m. III. ÚS 72/2010). Ak tak dotknutý všeobecný súd neurobí, dopustí sa neprípustného zásahu do základných práv dotknutej fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorému treba priznať ústavnoprávnu ochranu.

Formulovaná požiadavka spravodlivej rovnováhy v procese poskytovania súdnej ochrany dlžníkovi na jednej strane a veriteľom na strane druhej súvisí podľa názoru ústavného súdu v posudzovanom prípade aj s príkazom rešpektovať už konštatovaný

šetnejší charakter reštrukturalizácie voči dlžníkovi. Okresný súd pri posudzovaní naplnenia dôvodu podľa § 131 ods. 2 písm. d) zákona o konkurze a reštrukturalizácii bol povinný v medziach príslušnej zákonnej regulácie uprednostniť zachovanie reštrukturalizačného režimu na úkor likvidačného režimu konkurzu. Pravdaže, ústavný súd tu zdôrazňuje podmienku „v medziach príslušnej zákonnej regulácie“, pretože sa stotožňuje s názorom okresného súdu o prísnosti dôvodov konverzie reštrukturalizačného konania na konanie konkurzné. Uprednostnenie zachovania reštrukturalizačného konania teda nemôže mať podobu vybočenia z medzí daných zákonnou reguláciou. Pokiaľ však táto priestor na úvahu konajúceho súdu pripúšťa, potom podľa názoru ústavného súdu má všeobecný súd vychádzať z výkladu, ktorý zachová reštrukturalizačné konanie na úkor konkurzného konania.

Ani oprávnené záujmy veriteľov ako ďalší interpretačný determinant pri rozhodovaní podľa § 131 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v posudzovanom prípade neboli podľa názoru ústavného súdu faktorom, ktorý od okresného súdu vyžadoval rozhodnúť o konverzii reštrukturalizačného konania na konanie konkurzné. Sťažovateľ uviedol, že na v poradí druhej (uznášaniaskopnej) schôdzi veriteľov 16. mája 2013 žiaden z veriteľov nepredniesol návrh hlasovať o vyhlásení konkurzu. Ústavný súd konštatuje, že obsah vyžiadaného spisu okresného súdu tvrdenie sťažovateľa potvrdzuje (č. l. 498).

Vzhľadom na formulované dôvody ústavný súd uzatvára, že v posudzovanom prípade okresný súd využil svoju právomoc priznanú mu v § 131 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii na podklade formalistického výkladu predmetného zákonného ustanovenia, z ktorého priamo nevyplýva, či v časovom úseku od druhého do siedmeho dňa od uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok sa môže uskutočniť iba jedna schôdza veriteľov alebo v prípade neuznášaniaskopnosti prvej schôdze možno zvolať aj ďalšiu schôdzu veriteľov. Formalizmus v prístupe okresného súdu je daný nerešpektovaním požiadavky uprednostniť pre dlžníka (sťažovateľa) šetnejší režim reštrukturalizácie pred likvidačným režimom konkurzu, a to v situácii, keď oprávnené záujmy veriteľov nevyžadovali nevyhnutne konverziu reštrukturalizačného konania na konanie konkurzné. Ak za týchto okolností okresný súd ku konverzii pristúpil, porušil základné právo sťažovateľa ako dlžníka v reštrukturalizačnom konaní na súdnu ochranu zaručené čl. 46

ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd ešte dodáva, že argumentácia okresného súdu založená na tvrdení o potrebe kumulatívneho splnenia podmienok plynúcich z § 126 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pri zvolávaní schôdze veriteľov je nedôvodná. Zákonná lehota 30 dní od povolenia reštrukturalizácie má za cieľ zabrániť akýmkoľvek obštrukciám v priebehu reštrukturalizácie, a teda v skutkových okolnostiach posudzovaného prípadu nepredstavovala zákonnú podmienku riadneho zvolania v poradí druhej schôdze veriteľov, keďže ju ani objektívne nebolo možné dodržať. Navyše, informačný účel tejto lehoty vo vzťahu k veriteľom sťažovateľa bol naplnený pri zvolaní prvej (neuznášiaschopnej) schôdze veriteľov, keďže program oboch schôdzí bol identický (č. l. 483 a 496).

4. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu i jeho práva na spravodlivé súdne konanie, bolo namieste využitie právomoci podľa čl. 127 ods. 2 ústavy (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Zrušenie napadnutého uznesenia okresného súdu a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie v posudzovanom prípade nevyvoláva povinnosť okresného súdu formalizovaným spôsobom opätovne rozhodnúť. Uznesenie, na ktoré ústavný súd koncentroval svoju kasačnú právomoc, bolo totiž vydané ex offo, teda bez akéhokoľvek procesného podnetu niektorého z účastníkov reštrukturalizačného konania. Zrušenie predmetného uznesenia má tak v procesnej rovine za následok pokračovanie reštrukturalizačného konania vo fáze, v akej sa nachádzalo pred vydaním sťažnosťou

atakovaného uznesenia okresného súdu. Napriek tomu ústavný súd musel nielen zrušiť uznesenie okresného súdu č. k. 4 R 1/2013-492 z 15. mája 2013, ale aj vrátiť vec okresnému súdu na ďalšie konanie, keďže, ako už bolo uvedené, reštrukturalizačné konanie bude ďalej pokračovať, a teda v ďalšom priebehu tohto konania sa bude uplatňovať dohľad súdu tak, ako to upravuje § 131 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

III.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ si v sťažnosti uplatnil nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom, pričom sumu požadovanej náhrady v sťažnosti nevyčíslil.

Ústavný súd vzhľadom na výsledok meritórneho prerokovania sťažnosti považoval za potrebné priznať sťažovateľovi náhradu trov konania za dva úkony právnej služby poskytnutej jeho právnym zástupcom, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia, ako aj za písomné podanie – sťažnosť. Okrem toho je ústavný súd toho názoru, že sťažovateľovi patrí aj náhrada za úkon právnej služby jeho právneho zástupcu, a to za podanie zo 17. júna 2014 doručené ústavnému súdu 20. júna 2014, v ktorom právny zástupca sťažovateľa ústavný súd upozornil na skutočnosť, že vo vyjadrení okresného súdu chýba jedna strana. Na základe toho potom ústavný súd vyžiadal od okresného súdu jeho vyjadrenie k vecnej stránke sťažnosti v úplnej podobe tak, aby právny zástupca sťažovateľa mohol k nemu zaujať stanovisko. Na druhej strane v stanovisku doručenom ústavnému súdu 18. júla 2014 sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo právne hodnotenia, ktoré by boli spôsobilé podstatne ovplyvniť konečný úsudok ústavného súdu o predmete konania, preto za tento úkon právnej služby ústavný súd sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Prvé dva úkony právnej služby boli vykonané v roku 2013. Tretí úkon právnej služby, za ktorý podľa názoru ústavného súdu patrí sťažovateľovi náhrada trov, bol vykonaný v roku 2014. Základná tarifa podľa ustanovení § 11 ods. 3 vyhlášky je 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 781 € pre úkony v roku 2013 a zo sumy 804 € pre úkon v roku 2014), čo predstavuje za jeden úkon v roku 2013 odmenu v sume 130,16 € a k tomu režijný paušál za jeden úkon v sume 7,81 €. Za jeden úkon právnej služby v roku 2014 zas patrí odmena 134 € a k tomu režijný paušál v sume 8,04 €.

Náhrada trov právneho zastúpenia vo vzťahu k prevzatiu a príprave zastúpenia sťažovateľa, ako aj k podaniu sťažnosti predstavuje sumu 394,32 €. K tomu bolo potrebné pripočítať dvakrát režijný paušál, teda dvakrát po 7,81 € plus 8,04 €, čo predstavuje sumu 23,66 €. Ústavný súd sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 417,98 € (bod 3 výroku tohto nálezu), pričom najvyšší súd je povinný zaplatiť ju na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2014